

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Vrees niet, geloof alleen

*Vrees niet, geloof
alleenlijk'*
(Lukas 8:50b)

*Echt geloof
wordt daarom
van de
beproeving
nooit minder.
Integendeel,
het wordt er
sterker door.*

De Heere is onderweg naar het huis van Jäirus. Daar ligt de dochter van deze man in ernstige toestand op haar ziekbed. Onderweg is er een oponthoud: een vrouw met een ernstige kwaal, waar ze al jaren aan geleden heelt. vraagt ook Jezus hulp en Jezus neemt er de tijd voor om die hulp aan haar te geven. Maar zo verstrijkt de tijd en die tijd is zo kostbaar. Kunt u zich indenken hoe Jäirus erbij staat terwijl de Heere Jezus met die vrouw in gesprek is? Ongetwijfeld verkeert hij in grote spanning. Als ze na dit oponthoud weer verder gaan in de richting van zijn huisja, daar heb je het al. Dan komen een paar knechten van Jäirus aan hun heer vertellen, dat zijn dochtertje intussen gestorven is. Het is dus niet meer nodig, dat hij de hulp van de Heere Jezus inroept. Daarvoor is het nu te laat. Te laat! Wat een tijding! Zolang het kind nog leefde, was er hoop. Maar nu is de dood gekomen. Nu kan het niet meer. De grond zinkt als het ware onder de voeten van Jäirus weg. Zijn kind is gestorven! Zijn enig kind. Stort de wereld dan niet ineen? O, waarom moest dit nu ook nog gebeuren? Waarom moest dat oponthoud van even geleden plaats vinden? Waarom moest die vrouw nu juist op dat moment tot Jezus komen? De Heere Jezus heeft ook gehoord wat ze aan Jäirus kwamen vertellen. Hij heeft goed begrepen dat dit een harde slag voor deze vader moet zijn. Hij voelt helemaal met hem mee. En wat doet Hij? Zonder dat Hem iets gevraagd wordt, komt Hij Jäirus terstond te hulp. Hij gebruikt er niet veel woorden

voor. Slechts een paar woorden spreekt Hij, maar die beide woorden zijn precies genoeg om deze vader voor wanhoop te bewaren. Vrees niet, zegt Hij. Er is dus vrees bij Jäirus. Vrees, dathet nu te laat is: dat hij zijn dochter voorgoed kwijt is. En die vrees heeft de plaats van het geloof ingenomen. Maar met dat vrezen moet Jäirus ophouden. Hij, die in geloof tot de Heere Jezus was gekomen, moet weer leren geloven. Ook nu. Dat is inderdaad het enige dat hij moet doen. Alleen geloven. Kan dat wel? Maar die verschrikkelijke tijding aangaande de dood van zijn kind dan? Is er, nu de dood gekomen is, nog wel iets te geloven? Mogelijkheden zijn er toch niet meer overgebleven? Geloof alleenlijk, zegt Jezus. Maar dat is toch een onmogelijke opgave? In het verslag dat Lukas van deze gebeurtenis geeft, lezen we dat Jezus ook nog zegt: En zij zal behouden worden. Daarmee bedoelt Hij aan te geven, dat als Jäirus zal volharden in het geloven, zijn dochter weer zal leven, ook al is ze nu gestorven. Zou dat dan echt waar kunnen zijn? Zou het kind weer kunnen leven? Ja, want Jezus zegt het! We hoeven er niet aan te twifelen of het geloof van Jäirus wel een echt geloof is. Dat geloof had hem op het juiste adres gebracht. Hij was ermee bij de Heere Jezus gekomen. Is dat niet het beste adres? Maar rekent u er wel mee dat juist het echte geloof altijd beproefd wordt. Soms wordt het zelfs heel zwaar op de proef gesteld. En wat gebeurt er dan? Schrompelt dat geloof dan ineen? Verdwijnt het? Wordt het verzwol-

gen door ongeloof? Nee, het wordt juist gesterkt. De Heere houdt het overeind. Het is immers Zijn eigen werk. Dat laat Hij niet mislukken. Echt geloof wordt daarom van de beproeving nooit minder. Integendeel, het wordt er sterker door. Maar gemakkelijk is zo'n weg niet. Het kan dan hevig stormen in de ziel. Schrik kan ons om het hart slaan. En als we dan blijven staan bij eigen mogelijkheden, dan zien we niets meer. Wat is het dan juist nodig om het oog te slaan op Hem, die helpt in nood en het oor te lenen aan Zijn Woord, dat zegt: 'Vrees niet, geloof alleenlijk'. Wie dat mag doen, komt erdoor. Die wordt zeker niet beschaamd. Dat heeft Jäirus ook mogen ondervinden.

Ds. P. den Butter.

In het genadeverbond zijn niet slechts beloften, die omhelsd moeten worden; maar ook eisen, voorschriften, ordinantiën, wilsopenbaringen Gods, die ingewilligd, aanvaard en beleefd moeten worden. Evenals bij een huwelijk ook verplichtingen op ons genomen worden, zo ook, als het volk met de Heere in het verbond mag treden, aanvaardt het in de kracht van vrije genade de verplichtingen des Verbonds; om Jehovah te zijn tot een volk, dat hem vreest; en hetwelk daarom vraagt naar de wil Gods. Die alleen is hun geldig, heilig en goed.

G. Wisse, *De bekering des mensen.*

Genade alleen!

Een andere tijd?

Het is erg jammer wanneer de drie sola's van de reformatie slechts genoemd worden en niet Bijbels belicht en niet uitgewerkt worden voor jongeren en ouderen. Zo ook als het gaat over zonde en genade. In de prediking mogen die beide niet ontbreken. Wel onderscheiden en niet gescheiden. Nu wordt gezegd dat er zaken en vraagstukken zijn die er in de vorige eeuw niet waren of ten dele waren. Het gaat in de wereld met een stroomversnelling. Zeker, bijzonder onze jongelui komen met heel veel in aanraking. Ze horen en zien veel. Zeer veel is al eigen van diverse jongeren. Echter, wat als zonde of als verkeerd werd gezien is nu verleden tijd. Waar in de vorige eeuw wat van gezegd werd of voor gewaarschuwd werd, heeft nu een eigen plaats in de samenleving. Om veel wat is, kunnen kerk en gezin niet heen. Toch dient er een open Bijbel te zijn. Gods Woord

wijst op de door God vereiste levenshouding en op de juiste levensstijl. Tot beantwoording daaraan laat de Heere Zijn vrees in het hart werken. De Heere wijst in Zijn Woord op personen, die op bepaalde posten stonden, maar beziel met de vreze des Heeren en die van grote betekenis waren in hun tijd. Denk aan Daniel. In de tijd van koning Darius werd hij zelfs minister-president. Wanneer de vreze des Heeren het leven beheerst, is er ook de juiste kennis van zonde en genade. Persoonlijk en algemeen. De maat van beide mogen we niet stellen. Het komt niet aan op de maat, maar op de zaak. De kennis van beide blijft niet verborgen.

Levende kennis

Er is van beide een levende kennis. Dat is belangrijk, bijzonder voor een predikant. Het is een hele werkelijkheid wanneer men kandi- daat in de heilige Godgeleerdheid

mag zijn. Maar belangrijker is zelf een van God geleerde te zijn. Die geleerdheid beperkt zich niet tot een bepaalde periode of tijd, maar raakt het hele leven. De verkregen opleiding wordt geheiligd. Wie erbij leeft, zal een biddend leven leiden. Tot verrijking van kennis en levensverdieping, uit het Woord en naar het Woord. Men zal in onze kantelende tijd of zelfs afschrijvende tijd wijzen op en spreken van de Bijbelse beleving. Gaat het over de leer die naar de Godzaligheid is, dan wordt ook gewezen op wat de kerk leert en belijdt in de drie formulieren van enigheid. Bij de praktijk van het geestelijke leven is het dagelijks leven betrokken. Voorbeelden uit het Woord van God kunnen gegeven worden. Het dient ook tot geestelijke toerusting en versterking. Het juiste staan in de wereld met de Heere. Het is erg wanneer men de Bijbelse gezindheid en levensstijl een vergeeld etiket geeft en het is erg wanneer men tot eigen geestelijke vulling van geestelijk leven is gekomen waarvoor geen enkele grond te vinden is in Gods Woord. Aan die werkelijkheid gingen de Dordtse vaders niet voorbij, want het Woord geeft het aan hoe het is in elke tijd. Velen vergaan in ongelooft. Men heeft afscheid genomen van of leeft bij eigen overtuiging. Het aantal dat vanwege ongelooft vergaat is niet gering.

Een ontelbare schare

Maar het aantal wat behouden wordt is ook niet gering. Jezus heeft het over het bloed van het Nieuwe Testament dat voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonde. Zijn Vader verkoos ook velen tot zaligheid. Het toegezegde Koningschap en het Koning zijn door de Vader heeft geen betrekking op een klein rijk. In de meerderheid van de onderdanen

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen over Lukas 8:50b 'Vrees niet, geloof alleen' van ds. P. den Butter. Ds. Tanis behandelt DL 2 art. 7-9 "Genade alleen". Ds. P. Roos schrijft een bijdrage onder het opschrift "voortrekkers?" Ds. M.A. Kempeneers schrijft over Daniël 2:31. Ook treft u een bijdrage aan over Abraham Hellenbroek uit een preek over Jeremia 7:2. Tenslotte nog wat persberichten en boekbesprekingen.

Sterven br. G. Koffeman

Br. G. Koffeman is na een ernstige ziekte uit dit leven weggenomen op de leeftijd van 70 jaar. Meerdere jaren heeft hij met de liefde van zijn hart de inhoud van Bewaar het Pand bijgehouden en in jaaroverzichten verwerkt. Hij stond van harte achter de oude gereformeerde beginselen en achter de uitgangspunten van 1834 en 1892. Hij verrichtte zijn werk voor ons blad heel stipt en nauwgezet. We zijn hem daar altijd erkentelijk en dankbaar voor geweest. Nu is er een lege plaats gekomen. De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en overige familiebetrekkingen. Dit sterven onderstreept dat wij hier geen blijvende stad hebben. De Heere lere jong en oud also de dagen tellen dat een wijs hart bekomen mag worden.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 29 oktober 2013 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 17 oktober.

AvH

bestaat de heerlijkheid van de koning. Met vreugde zal het eenmaal gehoord worden: Vader zie hier, Ik en de kinderen die Gij Mij gegeven hebt. Openbaringen 7 vanaf vers 9 wordt werkelijkheid. Wat heeft de Zich overgegeven Borg en Middelaar verdiend. Ten spijt van satan en wereld. Op aarde wordt de vrucht van Zijn Middelaarswerk gekend en de werking van Zijn Geest leidt tot het Abba Vader. De getuigenis: Die Geest getuigt met onze geest dat we kinderen Gods zijn, Rom. 8:16, wordt gekend en beleden. Staat dit nog hoog aangeschreven of zijn er belangrijker zaken die de aandacht dienen te hebben? Het lijkt dat het in orde is tussen de Heere en ons want het accent ligt meer op het christen-zijn in de wereld dan het christen worden door Woord en Geest. Jongeren worden geleidelijk aan opgevoed tot christenen en het geloven in Jezus. Er komt almeer als het over het geestelijke leven gaat een tegenstelling met het verleden. Levensvormen en levenswaarden worden ook anders gevuld dan voorheen. Dit geeft te denken. Sterker: is de geestelijke kennis en de levenshouding van nu naar het Woord van de Heere? Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en in hun harten zal Ik die inschrijven en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn (Hebr. 8:10). Welk een werking en doorwerking dit heeft in het leven wordt ook in de Leerregels beleden. Duidelijk wordt het werk van de Heere doorgegeven. Zondaren komen tot bekering. Bekering en geloof.

Het Lam Gods

Het zondaar- zijn wordt bewust beleefd. Zonden van bedrijf en nalatigheid zijn er. De zonde wortelt in het hart en dat blijft niet onbekend. Droefheid over wat is en wie men is voor de Heere wordt gekend. Het belijden: Heere, u kunt mij naar recht verloren laten gaan, wordt uitgesproken. Maar er is ook de vraag: is er nog een middel om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen? Het middel door God de Heere gegeven grijpt men aan

door het geloof. Het Evangelie-woord krijgt betekenis: Zie, het Lam Gods Dat de zonde der wereld wegneemt. Dat heilsgetuienis drijft uit naar Christus. Het geloof in Hem als de Voldoener, als Verzoener en als Zaligmaker, leeft. Er wordt verstaan en gekend verlost te worden en te zijn door de dood van Christus. Bevrijd van het verderf, het eeuwige verderf. Het kennen van de drievoudige dood waarvan God de Heere gesproken heeft in het paradijs. Maar nu de daad van Christus. Hij wilde voldoen aan Gods heilig recht en is daarom ook gestorven en begraven. Maar Hij heeft daardoor ook betaald aan datzelfde recht, zodat de dood van Gods kinderen geen betaling meer is voor de zonde, maar een doorgang tot het eeuwige leven. Met recht is gezegd: de Goede Vrijdag is de betaaldag van de Kerk. En daarop is gevolgd de heilsdag Pasen. Een dag die nu slechts gloort, maar straks schittert in volle heerlijkheid. God zal alles in allen zijn. Hallalujah! God de Heere alleen de eer! Het eren van God de Heere, van Jezus Christus en van de Heilige Geest wordt het leven van hen die kennen wat we overdacht hebben. Niets daarvan is verleden tijd. Wat God de Heere op grond van het werk van Christus doet in de zondaar door de Heilige Geest gaat door. Op dat werk wordt ook gewezen in de art. 8 en 9. Het is de moeite waard om het te lezen, om het te overdenken en bijzonder ervoor te bidden om het te kennen. Dit is ook nodig voor een theoloog. Want die is niet automatisch een Godgeleerde. Dat wordt men alleen op de school van de Heilige Geest. De Heere wil de verkregen studie heiligen en zo dienstbaar stellen voor de preekstoel en voor het catechisatielokaal.

Genade

Over twee belangrijke woorden mogen we niet heen lezen. Alles wordt gekend, zeggen de Dordtse vaders, uit genade alleen. Onverdiende zaligheên heb ik van mijn God genoten. Ik roem in vrije gunst alleen. Wanneer dat zo is, dan ruist door heel ons leven: door

U, door U alleen om 't eeuwig welbehagen. Het zal uitstralen in prediking en pastoraat. Vanzelf heeft men dan ook een rijke boodschap voor de gemeente. Met het appel: geloof? Nee, de indringende oproep tot het gebed. De Heere is de Werkmeester van alles. Hij is immers de Alpha en de Omega. Alle gebruikte werkwoorden in de art. 7-9 wijzen daarop. Gaat het over het begin, heeft de Heere Jezus het over de wedergeboorte, dan wordt als beeld de natuurlijke geboorte gebruikt. Samengevat spreekt alles van genade. Nu lezen we in het slot van art. 7: welke genade de Heere niemand verplicht of schuldig is. Dat belijden gaat Gods dienaar al meer verstaan. Het leidt tot meer verootmoediging maar ook tot verkondiging. Onverdiende genade, maar toch verkregen. Door de Vader gewild. Door de Zoon verdiend. Door de Geest ontvangen. Dat is de grondtoon en de levenskracht van Gods dienaar. Wanneer dat zo is, wordt mede door het spreken de eenheid gekend en men zoekt elkaar. Dit is het belangrijkste en is toch geen verleden tijd? Laat de historie van de kerk ons niet veroordelen. We kunnen het hebben over reformatie en puriteinen. We kunnen de geschriften van reformatoren en puriteinen lezen en over hen spreken en ondertussen niets van hun levensbeeld tonen.

M.C. Tanis

Met vreugde zal het eenmaal gehoord worden: Vader zie hier, Ik en de kinderen die Gij Mij gegeven hebt.

Daniël voor jongeren

Daniël 2:31

31 Gij, o koning! zaagt, en ziet, er was een groot beeld (dit beeld was treffelijk, en deszelfs glans was uitnemend), staande tegen u over; en zijn gedaante was schrikkelijk.

Maar ondanks al die pogingen om landen te verenigen, zien we een rijk dat verdeeld is. Want ijzer en klei laten zich nooit vermengen.

“Wij, de volken van de Verenigde Naties, vastbesloten komende geslachten te beveiligen tegen de oorlogsgesel...” Deze verheven tekst van het Handvest van de in 1945 opgerichte Verenigde Naties heeft niet kunnen voorkomen dat de wereld tot nu toe wordt geteisterd door grote en kleine oorlogen. De VN verkeren in een crisis en de geloofwaardigheid van de organisatie is danig aangetast. De verdeeldheid over Iran, Noord-Korea, Syrië, Israël enzovoorts laten zien dat ook van deze organisatie uiteindelijk geen heil te verwachten is.

We hadden dat natuurlijk al wel kunnen weten, want dat is ons voorgezegd in de profetie van Daniël. De Heere had het Nebukadnezar in een droom geopenbaard. Deze had gedroomd over een beeld. We lezen in vers 31 dat het een afschrikwekkend beeld was. Er zat iets angstaanjagends in. Het was heel wonderlijk samengesteld. Het had een gouden hoofd; de borst en de armen waren van zilver; de buik en de dijen waren van koper; het had ijzeren benen; en de voeten en de tenen waren een mengsel van ijzer en klei. Een merkwaardig beeld. Het beste metaal zit bovenin en naarmate je lager komt, wordt het steeds minder van kwaliteit. En als we onszelf afvragen wat dat nu betekent, dan worden we natuurlijk geholpen door de uitleg die Daniël van de Heere heeft ontvangen. Al betekent dat niet dat de uitleg daardoor eenvoudiger is geworden, gezien de vele verklaringen die er door de eeuwen heen van zijn gegeven.

Het makkelijkste is de verklaring van het gouden hoofd. Daarvan zegt Daniël in vers 38 dat dit slaat op Nebukadnezar. *Gij zijt dat gouden hoofd.* En ongetwijfeld zal de ijdele Nebukadnezar instemmend hebben geknikt, onder de indruk als hij was van zijn eigen grootheid en majesteit. Maar... Nebukadnezar blijft niet, zo lezen we in vers 39: *En na u zal een ander koninkrijk opstaan...* Een rijk van zilver, minder heerlijk en minder machtig. We zullen dan moeten denken aan het rijk van de Meden en de Perzen. In Daniël 5 wordt ons dat beschreven. Dat Perzische rijk is weliswaar groter van omvang, net zoals de borst en de armen samen meer omvang hebben dan het hoofd, maar het is toch minder in pracht en praal. En, ook dat rijk blijft niet. Er komt weer een ander rijk, nu van koper. De verklaarders denken dan aan het Griekse rijk van Alexander de Grote. Een enorm rijk dat zich van Europa tot Noord-India heeft uitgestrekt. En als dat weg is, dan komt het rijk van ijzer. Een rijk dat net als ijzer gekenmerkt wordt door hardheid en een vernietigende kracht heeft. En daarmee wordt volgens de verklaarders het Romeinse rijk bedoeld. Dat begon met Julius Caesar zijn heerschappij ongeveer 50 jaar voor de geboorte van Christus. En de Gothen hebben er rond het jaar 500 na Christus een einde aan gemaakt. En dan het laatste rijk, dat van de voeten en de tenen, in een mengsel van ijzer en klei. Dat is een beeld van de periode tussen het Romeinse rijk en de wederkomst van Christus. En dat laatste rijk is een typering van de tijd waarin wij leven.

En wat is nu de betekenis van dit vreemde beeld? Allereerst zien we dat het idee van een groot wereldrijk is gebleven. Denk aan het Franse rijk van Napoleon Bonaparte bijvoorbeeld. Of het

Derde Rijk van Adolf Hitler. En dat idee is in de 21^e eeuw nog niet verdwenen. Want we hebben de Verenigde Naties. En er is een NAVO. En een Europese Unie. En een Gemeenebest. Er zijn de landen van de G7 enzovoorts. Maar ondanks al die pogingen om landen te verenigen, zien we een rijk dat verdeeld is. Want ijzer en klei laten zich nooit vermengen. Er zijn grote en kleine oorlogen. En ondanks het ideaal van de vreedzame multiculturele samenleving, zien we haat en nijd. De machten van onze tijd zijn als ijzer en leem. Hard en wreed als ijzer. En broos als klei, dat makkelijk afbrokkelt.

Ten tweede laat het beeld ons zien, dat het er in de wereld niet beter op wordt. De kwaliteit van het beeld gaat achteruit. Van goud gaat het naar ijzer en klei. En juist in onze -zogenaamd moderne, beschaafde en humane- tijd zien we hardheid en wreedheid. Nooit zijn er in de geschiedenis zoveel gruwelen gebeurd als juist in onze eeuw. Ongekende aantallen mensen zijn in oorlogen en terreur omgekomen. Wandaden van bizarre wreedheid zijn openbaar gekomen. De wereld is hard als ijzer. Kijk nu naar Noord-Korea en Syrië. En tegelijkertijd is de wereld broos als klei, ondanks alle medische vooruitgang. Nieuwe epidemische ziekten, zoals AIDS, eisen miljoenen slachtoffers. En wat voor antwoord heeft de mens op natuurrampen zoals de tsunami's? En als we Mattheüs 24 en 25 lezen en het Openbaringenboek, dan zien we dat het er in de wereld allemaal niet op vooruit gaat. Wat voor wreedheid zal er openbaar komen als de anti-christ het voor het zeggen krijgt? En dan maakt het niet zoveel uit in welk land je leeft en of het nu een dictatuur is of een democratie. Moeten we het verwachten van de Verenigde Naties? Of van de Europese Unie? Of van de Verenigde Staten? Al die

rijken worden steeds machtelozer, getuige ook de financiële crises van de laatste jaren. Nee, het gaat niet naar een oplossing toe in de wereld.

En weet je waarom? Omdat al die koninkrijken, van het gouden hoofd tot de ijzeren/lemen voeten

vanuit het beginsel van psalm 2 leven. *De vorsten beraadslagen te zamen tegen de HEERE, en tegen Zijn Gezalfde.* Dat is de mentaliteit. Of het nu Babel is, of Rome, of de Verenigde Naties. Verwacht daar je vrede en welzijn niet van. Er is maar één Vrededorst. En dat is

Koning Jezus. En je kunt maar op één manier vrede krijgen: *door het bloed Zijns kruises.*

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

Kerkelijk actueel

Voortrekkers?

Het moet ieder duidelijk zijn dat er in deze dagen van de ambtsdragers heel veel gevraagd wordt. Zij doen hun werk op basis van vrijwilligheid en dus moet er een dikke streep komen onder hun inzet. Voeg hierbij de overweging dat steeds minder mensen bereid zijn of gelegenheid hebben om in een kerkenraad zitting te nemen, dan begrijpt u waarom ik ditmaal hun positie nader wil belichten.

Ik werd op dit spoor gezet door het jongste nummer van Terdege. Het blad bestaat dertig jaar. Er is behoefte in onze gezinnen aan een dergelijke verschijning op de deurmat. Ik betrek hierbij mede het ook door mij en velen zeer gewaardeerde Gezinsblad. Beide bladen voorzien in een behoefte.

Jammer echter dat niet alles altijd even doordacht en opbouwend is. Er staan overigens in dit nummer best aardige uitspraken. Ik noem de altijd lezenswaardige inbreng van Ds. Van Kooten; ditmaal heeft hij het over catechiseren. Zijn bijdrage heeft direct te maken met het onderstaande.

Ik werd niet aangenaam getroffen door enkele uitspraken, die gedaan werden door mensen die zich beroepshalve bezig houden met de jeugd. In een interview, opgenomen met drs. W. de Kloe, wordt door een medewerker van Terdege aan hem de vraag voorgelegd: "Hoe komt het dat de predikanten binnen de Gereformeerde Gezindte nauwelijks een bijdrage leveren aan het doordenken van de positie van christenen in de concrete situatie van vandaag?" De vraagsteller lijkt zeker van zijn zaak. Als hij het heeft over "de" predikanten, schaarst hij gemakshalve ieder daar onder. Het is niet best als geestelijke leidslieden op dit belangrijke

terrein falen. De ondervraagde neemt de gedachte zonder meer over. "De meest normale dingen zijn onder onze predikanten onbespreekbaar geworden. Het is verdrietig en zorgwekkend dat onafhankelijk denken wordt geblokkeerd door vrees voor kritiek uit de eigen kerkelijke achterban". Even later: "De tijd dat de theologen leidend waren, is voorbij. Als zij zich afzijdig houden, trekken de mensen hun eigen spoor wel". Dat zijn massieve en gedurfde uitspraken. Beide gaan er klip en klaar van uit dat de gemeente het van de voorgangers maar niet moet verwachten, omdat zij nalatig zijn. Ze worden teruggefloten. Maar wie fluit hier nu, Terdege of de achterban? Wat is trouwens de achterban? Ook dus het kerkvolk komt er niet best af.

Toen ik dit las, moest ik even recht gaan zitten. Ik vroeg me af hoe beide woordvoerders' s zondags naar de kerk gaan. Met welke instelling? Hoe wil men de kerkgang stimuleren bij de lezers? Volgens hun woorden staat de preekstoel buiten het concrete leven. Echte levensvragen zijn in de prediking en het pastoraat onbespreekbaar. Mijn lezer oordele voor zich.

Ik ben zelf ook predikant en het raakt je wel, als er zulke dingen

staan. Maar ongelukkigerwijs kwam ik nog meer tegen in hetzelfde nummer. Onze jeugdwerkleider, Cees van Vianen, blijkt ook in dezelfde lijn te denken. "Het is hoog tijd dat kerkenraden meer naar hen (kerkverlatende jongeren) omzien. Laat de broeders daarbij hulp van anderen inroepen, van mensen die geestelijk arm zijn". Dat zijn dus per definitie kerkenraadsleden niet.

Predikanten gaan in deze maanden weer intensief om met jonge mensen, van week tot week. Zij spannen zich in om de gedachte-wereld van jongeren te peilen. Ik kan dat eerlijk zo schrijven omdat ik zelf buiten dat proces sta; ik pleit dus niet voor mijzelf. Ds. Van Kooten geeft aan hoe moeilijk de catechese kan zijn. Hij geeft enkele problemen van dit werk aan. Volgens hem zijn jongeren veelal ongemotiveerd. Terwijl deze jongeren die de kerk verlaten, door van Vianen aangevoerd worden als kroongetuigen tegen de kerkenraden. U kunt in ieder geval iets van de zwaarte van het werk bij Ds. Van Kooten aangeduid vinden. Hij kan het weten, als man van de praktijk. Er wordt door predikanten en voorgangers intensief met jongeren omgegaan. Ik neem dat om me heen ook waar en ik weet ook zelf uit jarenlange ervaring dat jonge mensen veel tijd vragen, die zij doorgaans ook krijgen. Vanwaar dan deze miskennen? Tegelijk ook de vraag: wat wil van Vianen nu eigenlijk? En hoe pakt hijzelf en in zijn kielzog de LCJ zulke zaken aan? Hij denkt het te weten, maar weet hij werkelijk hoe de zaken liggen?

De tijd dat theologen leidend waren, is voorbij. Als zij zich afzijdig houden, trekken de mensen hun eigen spoor wel".

Er is niemand beter bekend met de jeugd dan de catecheet, die serieus elke week met hen spreekt. Moet de prediker de taal van facebook preken of spreekt hij de woorden Gods?

Kerkenraden zijn samen met de predikanten ook en niet zelden bezig met probleemadressen en probleemjongeren. Zelfs ons blad heeft niet lang geleden een rubriek voor jongeren geopend en Ds. Kempeneers schrijft geen onbegrijpelijke taal, integendeel; en gaat het daarin minder over de wezenlijke zaken dan in het overvloedige beeldmateriaal van de LCJ? Hoe bereiken wij hen? Een ouderling probeert met hen een afspraak te maken, maar de deur blijft vaak dicht. Hoe kom je er nog binnen? Als persoonlijke ontmoetingen niet helpen of mogelijk zijn, worden er brieven geschreven. Wat helpt? De kerk doet er doorgaans heel veel aan. Er bestaan en functioneren al vele jaren in sommige gemeenten jeugdouders. Wat zou hun werk zijn, waar zijn zij druk mee? Zij bezoeken jonge mensen. Onze kerken hebben nog meer gedaan. Vele jaren geleden werd het LCJ opgericht. Ter ondersteuning van kerkenraden. Maar die fase lijkt helaas voorbij. We zien hier iets van het resultaat. Dan denk ik en dat geef ik graag aan u door: is dit nu de bate van kerkelijk jeugdwerk? Het is niet vrij van aanmatiging om op deze wijze te spreken over de moeiten en de inspanningen van de ambtsdragers.

Deze ideeën staan niet op zichzelf. De hier geuite kritiek is bijna algemeen. Het past vooral in de mond van hen die zich de tolk maken van de jeugd. Dhr. Büdgen had het laatst over kerkelijk gekissebis, waardoor jonge mensen vermoeid raken. Enkele dagen later kwam ik hetzelfde woord opnieuw tegen, nu bij een ander. Ik weet best dat ook ambtsdragers wel eens met de verkeerde dingen bezig zijn. Maar het lijkt er meer op dat ons onwelgevallige discussies worden afgedaan als gekissebis. Ik vrees dat hier de jeugd toch niet mee geholpen wordt. Op een andere plaats ging het om het huisbezoek. Bereikt dit fenomeen een zeventienjarige jongen, zo was de vraag. Het antwoord kwam erop neer dat dit natuurlijk niet het geval was. Dit is teleurstellende kritiek vanaf

de zijlijn. Het lijkt me de tijd om te vragen om matiging. En begrip voor de vele inspanningen van broeders, die juist midden in het leven staan en die ook midden in de kerk staan. We kunnen ook de voorzichtige vraag stellen of we met allerlei externe instellingen niet te ver doorgeschoten zijn. Ze zijn er toch niet om de kerkenraden voor de voeten te lopen, in plaats van hen te stimuleren? In een vorig nummer ging het o.a. over de enquête onder jongeren. Ook daarin kwam dezelfde klacht naar voren dat preken en andere bemoeienissen eigenlijk niet overkomen. Citaat: "Uit haar onderzoek blijkt dat veel mbo'ers weinig van de prediking begrijpen. Belangrijkste oorzaak is het moeilijke taalgebruik. „Predikanten veronderstellen veel begrippen en termen als bekend, maar dat blijkt niet zo te zijn. Ruim een derde zegt dat de voordracht van een predikant hen verhindert de preek te begrijpen. Catechese ervaren jongeren vaak als „dogmatisch, oninteressant, niet-actueel, te onpersoonlijk.”" Er is te midden van dit alles heel erg veel moed nodig om nog de kansel te beklimmen. Er worden ook aanbevelingen gedaan; deze zijn zeker niet revolutionair. Het gaat om de HSV, om de formulieren enz. Dit zijn blijkbaar zaken die in deze kringen leven. Daar heb ik zelf geen doorslaande moeite mee, maar anderen wellicht wel. Het blijkt tussen haakjes, dat de HSV nu al gaat werken als een breekijzer. Drs. De Kloe noemt de HSV ook. Jammer dat het om zulke dingen gaat. Krampachtigheid is niet raadzaam, aan de ene kant niet, maar aan de andere kant ook niet. Natuurlijk komen er meer aanpassingen; de stroom zal niet opdrogen. Dat heeft de geschiedenis van onze kerken wel geleerd. Ik las nadat ik dit had geschreven, een verslag over de vergadering van onze GS met het jeugdwerk. Daarin gaf van Vianen aan dat er wat meer over God gesproken moest worden in de kerk. Voor die gedachte heb ik alle begrip. Hier ligt iets van de nood van de kerk verklaard? Maar Daniël (9:5v)

sprak daarover toch anders. Laat het LCJ blijven bedenken dat zij er is voor de kerk en niet andersom.

In ieder geval schieten we hiermee niet op. Ik spreek waardering uit voor veel dat door het LCJ gedaan is. Dat geldt in de onderwijswereld ook van het werk van Driestar Educatief. Ik denk de laatste tijd op beide terreinen echter wel, zowel van de kerk als van het onderwijs, dat we toch als besturen en kerkenraden maar niet te veel alles buiten de deur moeten uitbesteden aan allerlei organisaties. Misschien is ook die tijd wel voorbij. Er is niemand beter bekend met de jeugd dan de catecheet, die serieus elke week met hen spreekt. Moet de prediker de taal van facebook preken of spreekt hij de woorden Gods? Moet de kerk de taal van de jeugd hanteren, of moeten jongeren bekend gemaakt worden met de woordenschat (!) van de kerk?

Het is vaker gebeurd dat het jeugdwerk wordt gebruikt om daardoor de kerk te "hervormen". Maar is de overtrokken aandacht voor de jeugd eigenlijk wel op zijn plaats? Jonge mensen zeiden laatst in een gemeente waar allerlei aanpassingen waren ingevoerd (met overigens desastreuze gevolgen voor het kerkbezoek) dat het voor hen niet nodig was geweest. Wil de jeugd zelf dat wel? Ik ken jonge mensen genoeg, die zich niet vertegenwoordigd zullen voelen door deze kritiek. Zou het beter worden als er een andere aanpak zou komen? Kijkt u dan eens rond in gemeenten waar men dit allemaal heeft gedaan. Overtuig uzelf. Ik begrijp vanuit een halve eeuw ervaring in kerkelijk Nederland wel, dat er soms terecht fricties kunnen optreden. Ik begrijp ook dat ieder voor zijn eigen parochie het best zoekt. Maar werk niet langs elkaar heen.

In verband met de vele aandacht voor de jeugd, kan ook het volgende de blik nog eens helpen verbreden. Drs. P.J. Vergunst schreef onlangs een veelzeggend artikel in de Waarheidsvriend over de oudere generatie. Hij omschreef deze zo ongeveer als de genieters, de mensen van het goede leven.

In functies zijn zij vaak afwezig. Verantwoordelijkheden blijven te veel liggen. Is ook dat niet zorgelijk, als zijn signalen waar zijn? Ik weet hoe het goede leven na het pensioen velen aantrekkelijk voorkomt. Of dit in die mate het geval is, durf ik niet te zeggen. Maar het komt zeker voor, dat weten we allemaal. Roept ook die generatie niet om aandacht? Ik bedoel hiermee te zeggen dat we de gehele gemeente in beeld

moeten hebben en dat we ons niet overmatig moeten bezig houden alleen met jonge mensen. Zeker staan zij in de frontlinie, maar ook nu zijn er gelukkig veel jongeren die in de gemeente present zijn. Ik tref ze bijna elke zondag aan na een kerkdienst, bij de deuren van de kerk; ze staan er nog als de ouderen allemaal al weg zijn. Dat zouden ze niet doen als alles onder verdenking zou staan. Praat deze jeugd ook geen proble-

men aan die er niet zijn. Ons allen past zelfonderzoek. Waar liggen onze verantwoordelijkheden? Wat kunnen we leren van elkaar? En zelfonderzoek vindt altijd plaats voor Gods aangezicht. Maar ook nu kan er nog gezegd worden: "Ga uit op de voetstappen der schapen en weid uw geiten bij de woningen der herders!" Deze gezegende raadgeving is ook nu actueel.

P.Roos

Sprekend verleden

Abraham Hellenbroek (26)

Hoort des HEEREN woord

'En zeg: Hoort des HEEREN woord, o gans Juda, gij die door deze poorten ingaat om den HEERE aan te bidden.'
Jeremia 7:2

Aan het begin van een toespraak moet de aandacht van de hoorders gewekt worden. Heidense redenaars hebben dat gedaan. Ook Jeremia wekt de aandacht van zijn hoorders. Jeremia roept zijn hoorders toe: 'Hoort des HEEREN woord, o gans Juda, gij die door deze poorten ingaat om den HEERE aan te bidden.'

Gans Juda

Voorzichtige redenaars spreken hun toehoorders aan met een naam die zij graag horen. Jeremia spreekt zijn toehoorders aan met de naam Juda. De vierde zoon die Lea baarde draagt de naam Juda. Juda is het hoofd van een stam geworden die de naam Juda draagt. Later krijgt het rijk van Rehabeam deze naam. Tot dat rijk behoorde niet alleen de stam van Juda maar ook een gedeelte van de stam van Benjamin en Simeon. Jeremia was profeet in het rijk van Juda en niet in het rijk van Israël. Israël was allang in ballingschap gevoerd. Alleen Juda was nog in Kanaän. De Heere waarschuwt Juda door middel van de profeet Jeremia. Uit Juda zou de Silo voortkomen. In Juda lag Jeruzalem met de tem-

pel. Jeremia spreekt maar niet tot een klein gedeelte, maar tot gans Juda. Hieruit valt af te leiden dat het op een feesttijd geweest moet zijn, anders waren er alleen inwoners van Jeruzalem in de tempel. We hebben te denken aan het merendeel van de mannen van Juda. Het valt in Juda te prijzen, al was het nog zo zondig, dat het in de tempel was. Anderzijds is het huichelachtig dat gans Juda in de tempel is en ondertussen zo zondig leeft. Zij zijn tevreden als zij maar in de tempel zijn geweest. Zo zijn roomsen tevreden als zij maar naar de mis zijn geweest. God laat in Zijn aanbiddelijke wijsheid in een grote vergadering Zijn woord van bekering uitroepen. Het is rechtvaardig dat tot gans Juda wordt gesproken, zodoende zijn zij niet te verontschuldigen. Zij zullen niet kunnen zeggen het niet geweten te hebben. Het is ook Gods goedheid en liefde tot mensen dat tot allen het woord van bekering wordt uitgedragen.

Godsdienst

Vervolgens wordt de uiterlijke godsdienst die wordt waargenomen omschreven: 'Gij die door deze poorten ingaat.' De tempel had meerdere poorten, in één van die poorten staat Jeremia om te spreken. 'Door de poorten ingaan' betekent de openbare di-

enst van de tempel waar te nemen. Zo gaan de priesters en de levieten in in des Heeren huis, zij doen daar hun dienst. In onze tekst is het algemener bedoeld: het betekent dat het volk de uiterlijke godsdienst bijwoont en waarneemt. Onze tekst zegt: 'Om den HEERE aan te bidden.' De HEERE alleen is het voorwerp van aanbidding. Er is sprake van de poorten des HEEREN en van het huis des HEEREN, dan dient de HEERE daar ook aanbeden te worden. Het voornaamste doel van het ingaan in de poorten was de HEERE aan te bidden. 'Aanbidden' betekent zich neerbuigen, het lichaam plat op de aarde uitstrekken, met het aangezicht op de aarde neervallen. Wanneer we dit op de ziel overbrengen betekent het een nederig buigen van de ziel en de eerbied van de ziel die in het aanbidden nodig is. Hiermee wordt niet alleen het uitstorten van gebeden bedoeld, het betekent ook het dienen van de HEERE en het waarnemen van godsdienstige plichten. Naar het voornaamste deel van de godsdienst wordt het dienen van God ook wel 'aanbidden' genoemd. Juda komt in de tempel om de HEERE te aanbidden: Hem te dienen en tot Hem te bidden.

Horen

Zij die zijn gekomen om te aan-

Het staan is ook een teken van zijn getrouwheid en standvastigheid in het uitvoeren van zijn opdracht.

Ga vooral naar Gods huis om de HEERE aan te bidden, om de HEERE te danken in Zijn heiligdom. Dat moet uw voornaamste doel zijn.

bidden, dienen des HEEREN woord te horen. Dat is het woord dat Jeremia zal spreken. Er moet aandacht en eerbied bij de hoorder zijn. Als het om aards gewin of voordeel gaat, heeft de mens geen opwekking nodig. Als het om Goddelijk zaken gaat is er aansporing nodig. Horen betekent de klank van de woorden te ontvangen. Jeremia wil dat de hoorders de klank van zijn woorden zullen ontvangen. Uiterlijk horen is echter niet genoeg, het horen dient met aandacht en opmerking gepaard te gaan. Horen betekent ook geloven en voor waarheid aannemen. Des HEEREN woord horen betekent het geloven en aannemen, niet als een mensenwoord, maar als Gods Woord. Het betekent de beloften en de bedreigingen geloven. Horen brengt ook gehoorzamen met zich mee. Het staat tegenover weigeren en wederspanning zijn. Door waarachtige bekering dient Juda te doen wat Jeremia voorhoudt. Er dient geluisterd te worden omdat het des HEEREN woord is. David zingt in Psalm 76: God is bekend in Juda. Zou juist Juda dan niet dienen te luisteren? Doordat Juda de poort des HEEREN inging betoonde het uiterlijk de HEERE te willen dienen. Daar hoort gehoorzaamheid aan des HEEREN woord bij. Wat zou het erg zijn in Gods Eigen Huis niet naar de HEERE te luisteren. Vooral omdat zij kwamen om de HEERE aan te bidden, hoe zouden zij Hem dan kunnen weigeren te horen? Hoe zou de HEERE hun gebed horen als zij zouden weigeren Zijn gebod te horen?

Toepassing

Ook de gemeente is Juda in naam, maar de daad is anders. Sinds de reformatie is er een erge verbastering opgetreden. U neemt nog de openbare godsdienst waar, maar dat is ook alles. U vertrouwt op één of tweemaal uiterlijk ter kerk gaan. Zelfs zijn er die niet naar de kerk gaan, zij gaan niet binnen door de poorten van Gods huis. De tijd wordt besteed aan het werk of aan de kinderen. Wie wel naar de kerk komt, wie wel de poorten van Gods huis bin-

nengaat, dient dat te doen met het doel om de HEERE aan te bidden. Er komen er uit sleur, er zijn er die gaan zitten slapen. Anderen slapen niet, maar denken aan andere dingen. Het lichaam is in Gods huis, maar de ziel in de wereld. Er zijn er ook die onder het bidden of na het bidden binnenkomen. Het zingen van de Psalmen en het bidden is het voornaamste van de godsdienst. Daarin dienen wij de Heere. De Heere dient ons in het prediken van Zijn Woord. Wil je in Gods poorten komen, zo kom er voornamelijk om de HEERE aan te bidden. Van weinigen geldt het echt: O Juda. Er is ook weinig genegenheid en gretigheid om des HEEREN woord te horen. Men hoort liever ijdelheid en leugentaal, verderfelijke en goddeloze woorden, dan het Woord des HEEREN. Hellenbroek zegt: "Men zet zijn huizen en oren liever open voor leugenachtige klaptongen, dan dat men in des HEEREN huis het woord der waarheid zou komen horen."

De meesten die wel komen om te horen weigeren dat aandachtig en met toepassing op zichzelf te horen. Men hoort zonder verstand en opmerking. Het is zoals staat in Zach. 7:11 en 12 'Maar zij weigerden op te merken en togen hun schouder terug, en zij verzwaarden hun oren, opdat zij niet hoorden. En zij maakten hun hart als een diamant, opdat zij niet hoorden de wet en de woorden, die de HEERE der heirscharen zond in Zijn Geest door den dienst der vorige profeten.'

Niet minder ontbreekt het geloofsoor. Men hoort niet naar Gods oordelen en naar de bedreigingen van Zijn gezanten. Men gelooft en begrijpt de waarheid niet. Niemand gelooft dat het woord hen aangaat.

Men hoort ook niet in gehoorzaamheid. Hoeveel preken worden er niet gedaan, maar tevergeefs. Men hoort het maar men doet het niet. Het is zoals staat in Nehemia 9:34 'En onze koningen, onze vorsten, onze priesters en onze vaders hebben Uw wet niet gedaan; en zij hebben niet geluisterd naar Uw geboden en naar Uw getuigenis-

sen, die Gij tegen hen betuigtet.' Dit staat ook van koning Manasse beschreven. De HEERE sprak wel tot Manasse en tot zijn volk, maar zij merkten daar niet op. Weigeren wij ook op te merken? Waar is het doen na zoveel gehoord te hebben? Waar is uw bekering en waar is uw godzaligheid? De HEERE zal die ongehoorzaamheid eens wreken door Zijn oordelen. Denk aan Jer. 6:19 'Hoor toe, gij aarde; zie, Ik zal een kwaad brengen over dit volk, de vrucht hunner gedachten; want zij merken niet op Mijn woorden en Mijn wet verwerpen zij.'

De HEERE zal de poorten van Zijn huis, waar wij zo lusteloos doorgaan, omkeren of Hij zal er de priesters van de antichrist doen uit- en ingaan. Toen de HEERE riep hebben zij niet gehoord, als zij zullen roepen zal de HEERE niet horen. We lezen in Zach. 7:13 'Gelijk als Hij geroepen had, doch zij niet gehoord hebben; also riep- en zij ook, maar Ik hoorde niet, zegt de HEERE der heirscharen.' Indien wij nu Zijn waarschuwing niet horen, zullen wij eens Zijn bedreiging moeten horen en de last van Zijn oordelen.

Tracht een Juda vooral met de daad te zijn. Ga dikwijls en graag in door de poorten van Gods huis. Dat de begeerte van David in Psalm 27:4 leve: 'Eén ding heb ik van den HEERE begeerd, dat zal ik zoeken; dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de lieflijkheid des HEEREN te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.' Ga vooral naar Gods huis om de HEERE aan te bidden, om de HEERE te danken in Zijn heiligdom. Dat moet uw voornaamste doel zijn. Hoor aandachtig naar het woord des HEEREN. Hoor met een gelovig hart, let op Gods bedreigingen, geef Zijn Woord plaats en pas het op uzelf toe. Hoor met gehoorzaamheid. Doe hetgeen u hoort. Gehoorzamen is beter dan slachtoffer. Dan zou er beloning zijn. Maar zo niet, de zonde ligt aan de deur. Het zal u welgaan tot in eeuwigheid als u gehoorzaamt aan het woord des HEEREN. Dan zal de HEERE strijden tegen uw vijanden, tegen

uw wederpartijders. Hellenbroek eindigt zijn preek met Jesaja 48:17-19 'Alzo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige Israëls: Ik ben de HEERE uw God, Die u leert wat nut is, Die u leidt

op den weg, *dien* gij gaan moet. Och, dat gij naar Mijn geboden geluisterd hadt! Zo zou uw vrede geweest zijn als een rivier, en uw gerechtigheid als de golven der zee. Ook zou uw zaad geweest zijn

als het zand, en die uit uw ingewanden voortkomen als deszelfs steentjes; wiens naam niet zou worden afgehouden noch verdelgd van voor Mijn aangezicht.'

A. van Heteren

Persbericht

Uitnodiging Studiemiddag en Hervormingsavond

De stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht bestaat 10 jaar. Ter gelegenheid van dit jubileum organiseert de stichting een studiemiddag, op D.V. donderdag 31 oktober in "De Krooswijkhof" Singel 184 te Dordrecht. Aanvang 13.30 uur. Sprekers zijn dr. V. d' Assonville docent dogmatiek Hannover, dr. S. Merk rechter in Keulen en ds. C. Sonneveld predikant te Krabbendijke. Na de pauze is er een forum onder leiding van ds. A. van der Zwan.

Voor eten en drinken wordt gezorgd. We vinden het fijn om te weten hoeveel mensen we kunnen verwachten, dus als u / jij komt, graag een mailtje naar svvhed@kliksafe.nl

Om 19.30 uur is er in de Grote Kerk te Dordrecht een Hervormingsdienst georganiseerd in samenwerking met het Dordtse comité. De opening zal Ds. A. van der Zwan, voorzitter van de stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht verzorgen. Sprekers zijn ds. J.M.J. Kieviet, ds. A. de Lange en ds. H. Hofman. Muzikale omlijsting wordt verzorgd door Peter Wildeman, en ds. IJ.R. Bijl zal met gebed eindigen, er wordt gecollecteerd voor de Vrienden van Heidelberg en Dordrecht en de Spaanse Evangelische Zending.

Symposium 'Doeners in de kerk'

"Ik vind het soms best moeilijk op de jeugdvereniging. Sommigen houden echt van discussiëren, maar ik kan dat niet. Dus zeg ik maar niet zo veel."

Een herkenbare uitspraak van een zogenaamde doener in de kerk. Hoe brengen we de boodschap van Gods Woord over aan deze jon-

geren en hoe houden we hen betrokken bij de kerk? Deze vragen staan centraal op het symposium 'Doeners in de kerk', dat op D.V. woensdagmiddag en -avond **13 november 2013** in Gouda wordt georganiseerd.

Dit symposium is bedoeld voor allen in de kerk die om jongeren heen staan. Het symposium wil breed aandacht vragen voor een vaak vergeten doelgroep: diegenen die minder met hun hoofd werken, maar meer met hun handen. Het gaat om jongeren met wie je concreter moet communiceren. Het symposium is bedoeld als een startbijeenkomst om bezinning op gang te brengen en om na te denken hoe er meer aandacht voor doeners in de kerk kan komen. Er wordt gedacht aan een op te richten platform.

Bij het symposium zijn zoveel mogelijk jeugdbonden en (jongeren) organisaties betrokken. Initiators van het symposium zijn Driestar Educatief, Landelijk Contact Jeugdwerk, Erdee Media Groep en Deputaten Kerkjeugd en Onderwijs (CGK). Participerende jeugdbonden zijn de HHJO, de JBGG, het HJW en de CGJO.

Doelstelling van het symposium: Toerusting van allen die in de kerk betrokken zijn op jongeren om de boodschap van Gods Woord zo over te brengen dat het landt bij doeners.

Doelgroep: Allen die in de kerk om jongeren heen staan: ambtsdragers, jeugdraden, leidinggeven, jeugdwerkers en ouders.

Locatie en tijd: D.V. woensdagmiddag en -avond 13 november

2013, 15.30 – 21.00 uur in het gebouw van Driestar Educatief in Gouda (Burgemeester James-singel 2)

Informatie en aanmelden: Meer informatie over de lezingen, workshops en sprekers vindt u op www.doenersindekerk.nl. Hier kunt u zich ook aanmelden voor dit symposium! Om op de hoogte te blijven, kunt u ons volgen via Twitter (@doenersindekerk) of Facebook (www.facebook.com/doenersindekerk).

Hoofdsprekers zijn dhr. L. Snoek en ds. L. de Wit. Verder is er een gevarieerd workshopaanbod voor diverse doelgroepen.

Contact: Voor meer informatie kunt u mailen of bellen met Marieke de Vries (senior jeugdwerkadviseur van het LCJ): info@doenersindekerk.nl / 06-52583877.

Boekbesprekingen

Ruud Dirkse en Caro Petit, Had ik het maar geweten, paperback, 214 blz., € 22,95, Kosmos Uitgevers B.V., Utrecht/ Antwerpen, ISBN 978-90-215-4648-3.

De zevende druk van dit boek is verschenen. Het boek is grondig herzien. Het is het best verkochte boek over dementie. De ondertitel luidt: 'Praktische tips voor familie, vrienden en verzorgenden.' Het boek biedt veel gegevens over dementie en het omgaan daarmee door anderen. Eerst komt aan de orde wat dementie eigenlijk is. Dan volgt het omgaan met gedragsverandering. Vervolgens gaat het over aanpassingen in de leefomgeving. Dan de activiteiten

waaraan dementerenden mee kunnen doen: boodschappen doen, tuinonderhoud, hobby's, het doen van spelletjes, het bekijken van (platen)boeken en foto's. Ook komt de vraag aan de orde hoe de mantelzorger zijn grenzen dient te bewaken. Als het thuis niet meer gaat zal er omgezien dienen te worden naar een zorginstelling. Het boek besluit met een lijst van gegevens aangaande de dementiezorg. Iemand met dementie heeft zelf maar een beperkt ziekte-inzicht. Dit boek biedt veel materiaal voor familie, vrienden en verzorgenden om dit inzicht wel te krijgen of te vergroten. Veel praktische tips worden gegeven. Hoe moet je spreken tot dementerenden, hoe moet je omgaan met geheugenproblemen. Mentorschap kan nodig zijn bij medische en financiële problemen. Hoe worden nieuwe technieken en hulpmiddelen toegepast? "Had ik het maar geweten" is gebaseerd op de nieuwste wetenschappelijke inzichten en technische mogelijkheden. Ruud Dirkse is directeur van DAZ, een adviesbureau gespecialiseerd in zorginnovatie. Carol Petit werkt al ruim tien jaar als activiteitenbegeleidster met dementeren.

Psalm 26 vers 8.

"HEERE, ik heb lief de woning Uws huizes, en de plaats des tabernakels Uwer eer."

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk (Eben-Haëzer) geeft met droefheid kennis dat de Heere op Zijn tijd en wijze uit dit leven heeft weggenomen.

Onze geliefde oud – ambtsbroeder.

Gerrit Koffeman.

In de leeftijd van 70 jaar.

Met dankbaarheid gedenken wij dat hij de gemeente gedurende vele jaren met liefde, trouw, toewijding, en met grote nauwgezetheid in het ambt heeft gediend, van 1979 tot 1994 en van 1996 tot 2006 als diaken, scriba, en tot september 2013 als preekvoorzitter.

Ons gebed en meeleven gaan in het bijzonder uit naar zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie. De HEERE trooste en ondersteunde hen. Hij heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
Ds A. van Heteren, preses
W. L. Metz, scriba.

Urk, 27 September 2013.

Even lekker weg...

PRIJZEN VANAF
€113,90*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

Cursussen Oudvaders

N	De gezonde gelovige
I	Thomas Shepard
E	10 lessen
U	Digitaal €67.50
W	Schriftelijk €77.50

Naast andere cursussen van voortreffelijke werken van oudvaders kunnen we u nu ook een cursus van Thomas Shepard aanbieden

Heeft u misschien interesse? Vraag dan vrijblijvend een brochure of een proefles aan. Meer informatie en cursussen zie:

www.cursussenoudvaders.nl
info@cursussenoudvaders.nl
0172-532796 – 0118-583025

de **Beukelaar**
boekhandel

Laan 15 | 8071 JG Nunspeet T. (0341) 25 05 93
E. info@boekhandelbeukelaar.nl
I. www.boekhandelbeukelaar.nl

Ruime collectie
Bijbels | Boeken | Wenskaarten | Cd's

Steun het evangelisatiewerk in Gent
en bestel uw boeken bij ons.
Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:
webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

2013: MARTELAREN WERELDWIJD

Eén op de 120 christenen komt om
vanwege zijn/haar geloof!

Steun huisgemeenten in China

De Vervolgde Kerk verdient uw aandacht. Bovenal uw gebeden.
1,2 miljoen christenen stierven in de achterliggende jaren in China!
Uw hulp is dringend nodig.

Gedenk hen die in gevangnissen kwijnen

U kunt uw gift overmaken op

NL 02 INGB 0000 320 666

t.n.v. Stichting China

Dank u.

Stichting China
Veenendaal

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Uniek concept: zorg voor oudere mensen met een verstandelijke beperking

In Moerkapelle staat de mooie, moderne woonvoorziening Beth-San: een unieke combinatie van ouderenzorg en gehandicaptenzorg op een locatie. Op deze locatie krijgen oudere mensen met verstandelijke beperking de zorg die zij nodig hebben!

Speciale zorg voor oudere mensen met een verstandelijke beperking

Ouderen met een verstandelijke beperking vormen een speciale groep cliënten. Zij hebben vaak meerdere ziektebeelden en beperkingen. Bijvoorbeeld dementie in combinatie met een andere beperking. Deze mensen hebben speciale zorg nodig. Die zorg biedt Siloah in Beth-San.

Cedrah en Siloah

Siloah werkt in de begeleiding van oudere mensen met een verstandelijke beperking in Beth-San samen met Cedrah, aanbieder van reformatische ouderenzorg. Door gebruik te maken van elkaars expertise krijgt de oudere cliënt precies de zorg die hij of zij nodig heeft.

Geïnteresseerd?

Bent u geïnteresseerd in dit unieke concept? Neem dan contact op met Marita Vernooij via 088 275 45 00 of m.vernooi@siloah.nl.

Siloah Siloah Gehandicaptenzorg
is een onderdeel van Zorggroep Sirjon.

siloah.nl

Kraamzorg

“Mijn kraamzorg? Samen genieten!”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.

Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **verpleging & verzorging**
en **huishoudelijke hulp**

Uitnodiging

Alle echtparen die tot de doelgroep behoren, maar ook hun familieleden, belangstellenden en ambtsdragers worden hartelijk uitgenodigd voor onze openbare bijeenkomst op D.V. zaterdag 16 november 2013 in Driestar Educatief, Burgemeester Jamessingel 2 te Gouda.
Ontvangst vanaf 14.15 uur, opening 14.45 uur.

De volgende lezingen zullen worden verzorgd:

‘De plaats van het kinderloze echtpaar in de gemeente’
door ds. S. Maljaars

‘De plaats van het kinderloze echtpaar in de familie’
door drs. Lisette Verwijs-Vogel

Voor meer informatie en/of aanmelden:
www.revoke.nl of (0184) 64 22 53.

www.revoke.nl

Rust en ontspanning in de prachtige Vulkaaneifel!

(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Inl.: 0049-6594258990 en www.huizesolagratia.nl

VAN STAVEREN

Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"

www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Weduwe Wenera, Georgië
www.winterhulp.nl/wenera

**Ik woon in een
lekke laadbak**

**wordt u haar
Winterhulp?**

Geef op banknr. 16.10.04.555
o.v.v. Winterhulp

**Kom
over en
help**

Grote Letter Bijbels Najaarsactie

**Verarmd
Cuba schreeuwt
er om!**

Helpt u mee?

3019.57.363
t.n.v. SEZ - o.v.v.
Najaarsactie

Spaanse Evangelische Zending

Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 06 - 48 77 63 96

e-mail: sez@kliksafe.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax:
084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar
het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646